

PAGINI DE ISTORIE

„Curierul românesc“ din 7 ianuarie 1834, care anunță înființarea și programa Școlii de muzică vocală, declamație și literatură de pe lângă Societatea Filarmonică

ΠΡΟΣΤΑΣΗ...
 Ημερομηνία...
 Ν. 1701...

ΕΚΚΥΡΕΨΙ

ΣOCIETATE ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ

Ἐπι τοῦ παρόντος ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς 4 ἰανουαρίου, ἢ ὁμοιωτικῆς τοῦ ἀπὸ τῆς 2 ἢ τοῦ ἀπὸ τοῦ ἀπὸ τῆς 2000...
 Ἡμερομηνία...
 Ν. 1701...

Ἡμερομηνία...
 Ἡμερομηνία...
 Ἡμερομηνία...

Ἡμερομηνία...
 Ἡμερομηνία...
 Ἡμερομηνία...

Ἡμερομηνία...
 Ἡμερομηνία...
 Ἡμερομηνία...

Ἡμερομηνία...
 Ἡμερομηνία...
 Ἡμερομηνία...

Ἡμερομηνία...
 Ἡμερομηνία...
 Ἡμερομηνία...

Ἡμερομηνία...
 Ἡμερομηνία...
 Ἡμερομηνία...

SCOPUL ACESTEI ȘCOLI — SĂ PUTEM AVEA UN TEATRU

...,dl. *Eliad* va fi directorul acestei școli și casierul societății și la vreme va da socoteală înaintea soților atît despre a sa direcțiune, cit și despre întrebuintarea banilor casei, și adunările societății se vor face din vreme în vreme, pentru chibzuirile înaintării acestei întreprinderi, în aceeași sală de învățatură.

Dl. *Bongianini* va fi profesorul de muzică, a cărui destoinicie și talent s-au recunoscut și în cele mai înaintate întru civilizațiune locuri. D-lui va cerceta la început dispozițiunile tinerilor ce vor dori a se da spre învățatura acestei frumoase arte și va alege un număr pînă la 12, cu care va urma învățăturile sale.

Dl. *Aristia* va fi profesorul de declamațiune, carele va începe cursul său mai întîi a deprinde pe tineri întru citirea cea curată, a păzi punctuația, a apăsa citirea după duhul perioadelor, introducînd pe cititori în înțelesul celor scrise.

Al doilea, va păși întru citirea cea adevărată a versurilor, apărînd pe cit se va putea pe cititor de a face a se auzi monotonia rimei.

Al treilea, va trece întru a arăta patimile și caracterele, imitînd pe cit se va putea natura.

Al patrulea, va înainta întru facerea gestelor (hiromomie), întru mișcarea muscilor, întru luarea pozițiunilor interesante vederii și picturii și întru zugrăvirea cea adevărată a patimilor și caracterelor.

Al cincilea și în sfîrșit, va ajunge prin unire la un loc de mai mulți tineri în partea cea dramatică.

Dl. *Eliad* va fi profesor și de literatură, pregătînd cu teoria acelora ce dl. *Aristia* va pune în lucrare prin declamațiune și, spre înlesnirea cheltuielilor casei, va face lecțiunile sale gratis.

Lecțiunile sale vor fi despre elocință și felurile ei, despre stil și felurile lui, despre înalt, simplu sau jos, despre frumos, despre gust, despre proză și poezie, despre felurile poeziei, o preascurtă istorie a literaturii națiunilor celor

Cititorii școlii românești de teatru :

I. Eliade Rădulescu
C. Aristia,
Gh. Asachi

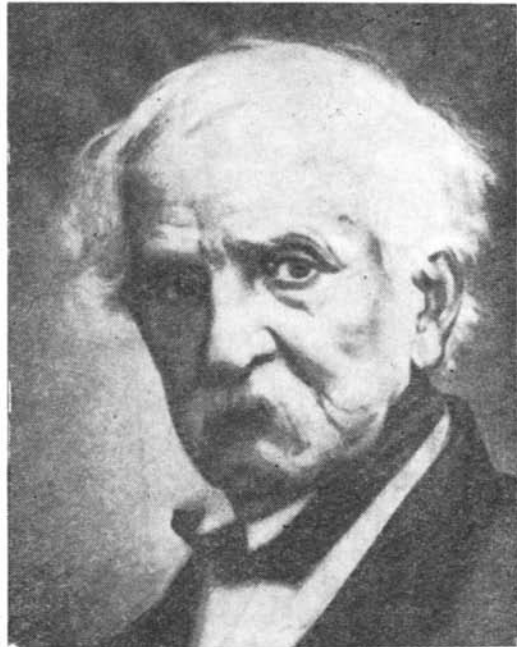
mai însemnate, autorii cei mai vestiți ai acestor națiuni, capodoperele sau scrierile lor cele mai însemnate...

...Pentru lecțiunile literaturii, care privesc spre cunoașterea frumuseților autorilor și scrisului, și prin urmare spre a și le însuși cineva, este de prisos de a mai vorbi, fiind cunoscute de oricine; iar pentru declamațiune, care, din multe întâmplări a fost neîngrijită, și prin urmare necunoscută, mă scotesc a face câteva însemnări spre îndemnul tinerimii către ascultarea acestei lecțiuni atât de folositoare.

Un bun declamator este pentru o limbă ceea ce este și un bun artist muzicant pentru executarea unei bucăți muzicale. În zadar un compozitor și-ar alcătui operele sale, căci tot meșteșugul său ar rămâne mort, fără ispravă și chiar necunoscut, dacă artiștii asemenea lui, sau aproape de a lui învățătură, nu s-ar afla să execute cu destoinicia, expresia și înfocarea cea cuviincioasă, compozițiile lui. Cea mai desăvârșită și cea mai atingătoare arie, cîntată de un nedestoinic cîntăreț, în loc de întinerire a inimii, ar pricinui spaimă ascultătorului. În zadar un orator sau un poet și-ar alcătui cuvintele sau poemele sale, căci vor fi departe de a săvîrși isprava cea dorită, dacă nu vor fi citite, sau de dînsii, sau de cititorii lor, cu expresia cea clară și potrivită duhului celor scrise. Declamația sau citirea cea bună trebuie să facă în duhul ascultătorului aceeași întipărire și ispravă, care muzica o săvîrșește în inima lui...

...După ce am arătat scopul cel așintător al acestei școale și învățăturile ce se vor urma într-însa, acum se face cunoscut că cursul acestor învățături se va începe de la 15 ale acestei luni ianuarie, deocamdată în casele d-lui Pitarului Dincă Boerescu, în dosul Sf. Sava și peste drum de d-l Cîmpineanu. Cîți din tineri vor dori a urma cursurile arătate se vor îndrepta la redactorul gazetei, unde vor găsi pe d-l Eliad totdeauna pînă la 12 și se vor înscrie în lista școlarilor“.

(I. Eliade Rădulescu, despre rostul și programa Școalei de muzică vocală, de declamație și literatură, „întocmită după învoirea, dorința și ajutorul a mai multor obraze“, pe lângă Societatea Filarmonică. În „Curierul românesc“, nr. 711 din 7.I.1834.)

„AU CĂLCAT ÎN FICIOARE TOATE PREJUDEȚELE...”

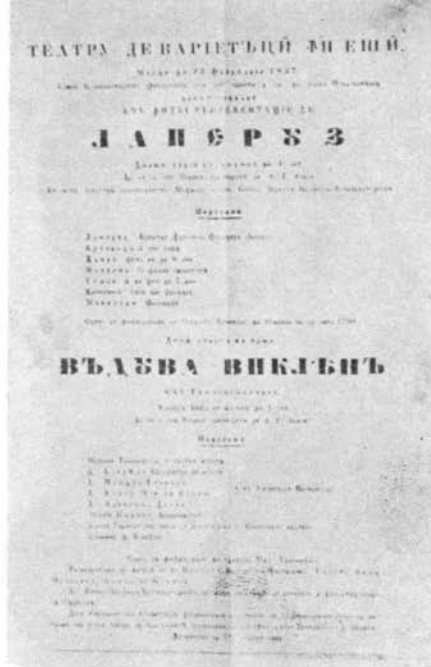
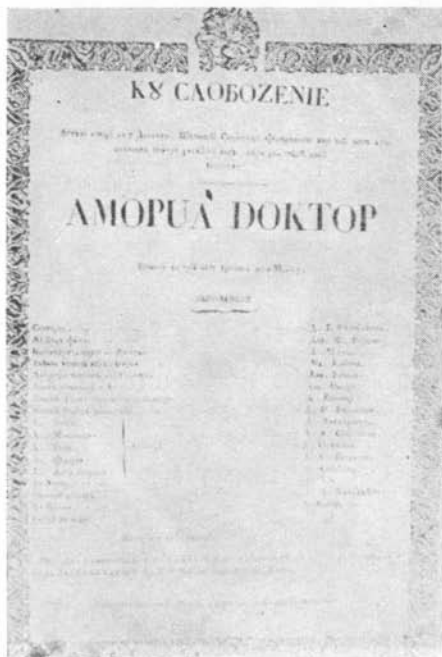
„În vreme de șapte luni, s-a făcut un mic curs de literatură, spre a pregăti pe școlari a simți frumusețile poezilor dramatici; s-au exersat școlarii la declamație, dându-li-se înainte mai multe scrieri în proză și în versuri; s-au deprins pe cât a iertat vremea și întâmplările întru muzica vocală și au început, spre formarea unui balet și grațioasă mlădiere a trupului, exercițiile dansului. D-l Aristia în vremea aceasta, a nesocotit tot felul de osteneală și rîvna celui mai înfocat patriot, făcîndu-se și mădular al soțietății, a jertfit și vreme și odihnă și a adus lucrul astăzi să îndrăznească a sui pe șenă înaintea dumneavoastră tragedia intitulată *Fanatismul*.

Prin începuturile d-lui Bongianini, madam Calliope, una din școlarele școalei domniei-voastre, cutează, acompaniată de del Slaf, să cînte Cavatina din opera lui Bellini, *Piratul*.

D-l Diuport, în toată vremea ce școlarele au fost încredințate sub îngrijirea dumnealui și doamnei madamei soției sale, s-a arătat către dîsele întocmai ca un tată de familie, silindu-se a le însufla moralul și buna cuviință și a le deprinde, pe cât s-a putut, întru buna și plăcuta purtare a trupului și mișcării.

D-l Mihălache Costache, care astăzi debută în rol al lui Omar, învățătorul fetelor la romînește, în vreme de șapte luni, începînd de la slovenire, le-au adus în stare a ceti, a scrie și a socoti; pe semestrul viitor, socotindu-se de către direcțiune de cuviință ca toți cei ce vor intra în cariera aceasta, a teatrului, să știe, atît pentru decorațiune, cît și pentru deosebitele costume, și teologia celor vechi, se va face și un curs de mitologie.

Școlarii care sînt ca la treizeci la număr, ca să răspundă la rîvna și generozitatea dumneavoastră și la silințele profesorilor lor, au călcat în picioare toate prejudețele și, ca să fie ascultători la glasul patriei, care îi cheamă a contribui și din parte-le spre a ei cînstire, întru formarea Teatrului Național, mulți s-au arătat surzi la glasul naturii, părăsind și chiar pe ai lor părinți și preferînd strîmtoarea și neaverea, ca să poată odată, înfățișînd pe șena romînească, pe bărbații cei mari ai veacurilor trecute, a răsplăti întemeietorilor teatrului romînesc, pomenind și recomandînd numele lor pînă în cele mai de pe urmă veacuri...

Afişe anunţind spectacole-producţie ale elevilor şcolii dramatice a Societăţii Filarmonice şi ale celor de la Conservatorul Filarmonic-Dramatic din Iaşi

„CA SĂ POATĂ ÎNDRĂZNI A SE NUMI PE SINE UN BUN ACTOR...”

...Cercetarea de astăzi va da dovadă şi despre vremea viitoare; isprăvile de astă seară îmi vor da îndrăzneala a pune înaintea şi a vă recomanda silinţele şi dorul acestor tineri şcolari, hotărâţi a intra în gurile cele veninoase ale prejudecăţii, fără a se sfii de dinsele şi a se lăsa întru protecţia dumneavoastră. Sînt încredinţat, domnii mei, că precum aţi cunoscut cît este de trebuinţă un Teatru Naţional, asemenea cunoaşteţi şi cîte trebuieesc unui tînăr ca să poată îndrăzni a se numi pe sine un bun artist sau actor: un chip interesant, un trup bine crescut şi mlădios, un glas sonor şi plăcut, un suflet trufaş şi îndrăzneţ, o inimă de flacări, o creştere îngrijită, într-un cuvînt o cunoştinţă foarte cu scumpătate a artelor celor frumoase, şi acest fel de oameni, domnii mei, sînt foarte rar în societate, care să unească întru sine darurile fireşti cu mijloacele învăţăturii şi niciodată, nici noi, nici Europa întregă nu se vor putea fâli adeseori cu artişti buni şi mult va mai trece pînă să dobîndească lumea un al doilea Talma, dacă teatrul nu se va face o carieră pentru tinerime, şi dacă acela ce se hotărăşte a înfrunta orice fel de prejudecată va fi socotit în societate ca un paria politic, ca un comediant lăsat în voia întîmplării şi nădăjduind a-şi scoate a sa hrană, aşteptînd-o de la bunăvoinţa privitorilor. Dacă însă se va face o direcţie sub îngrijirea guvernului şi o casă unde să intre veniturile teatrului şi de unde actorii să se plătească ca nişte slujbaşi ai statului întru formarea limbii naţionale şi a năravurilor, cu toate drepturile ce au şi ceilalţi slujbaşi, atunci tinerii cu talenturi şi învăţătură îi vom vedea, fără să se teamă de veninoasa limbă a oarbei prejudecăţi, a se sui pe şemă, şi a încheia Teatrul Naţional, cum să fie de pildă şi în alte noroade.

Cu această şcoală, domnii mei, ce domnia voastră aţi întemeiat, nu sînteţi numai fondatori ai Teatrului Naţional, ci literatura romînească vă va fi în cea mai mare parte datoare...”

(Extrase din cuvîntarea lui I. Eliade Rădulescu, ţinută cu prilejul primelor reprezentării teatrale ale elevilor şcolii dramatice a Societăţii Filarmonice — 29 august 1834.)

ȘCOALA... FĂRĂ DE CARE NU VOM PUTEA FACE NICIC...

„Teatrul nostru, a fost ajuns în astfel de stare, încît unul din amicii mei îmi zicea : «că dacă ar fi ascultat de guvern, el ar propune a se deschide o școală dramatică cît s-ar putea mai bună, ș-ar închide teatrul român pentru un curs de trei ani»; și pînă la oare care punct amicul nostru avea dreptate...

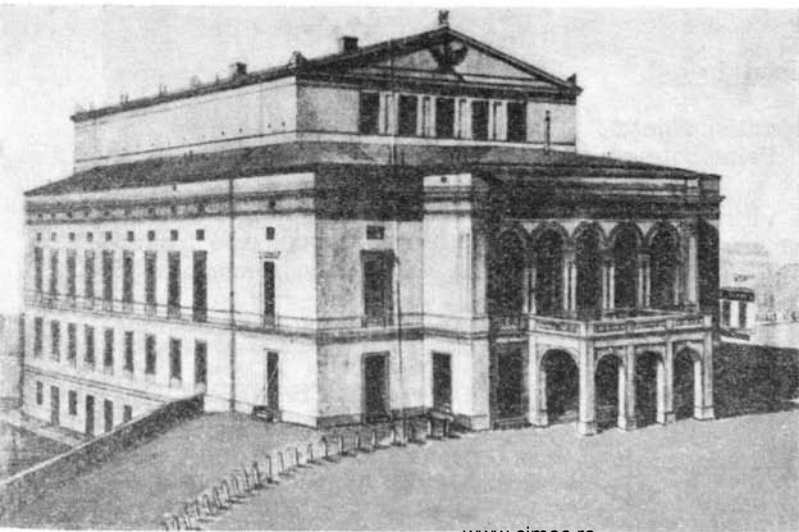
„Credem însă că-n loc d-a urma efectul amicalului nostru, adică d-a închide teatrul, ar fi mai bine să ne asociem noului guvern, spre a deschide școala cea mare fără de care nu vom putea face nimic, și sunt dator a o spune numai de cit, că numai cu acest scop ș-această speranță am luat direcția teatrului. Ceea ce voi putea face eu singur în anul acesta și cu mica și cu totul de neajuns subvenție ce mi se dă este puțin, foarte puțin și mai nimic, dacă nu voi avea fericirea a izbuti ca în anul viitor, guvernul, sau Adunarea națională, sau Municipality, sau publicul Român, să contribuie la fondarea unei școli dramatice.

Pin-atunci, spre a face tot ce stă în putință unui om, misiunea mea este a împinge la crearea acestei școli, prin micul început spre bine, ce m-am chezășuit și mă chezășuiesc a face.

Acest început este :

- 1) Un curs de literatură dramatică
- 2) Un curs de muzică vocală
- 3) Un curs de declamație, făcut în toate zilele, și exersînd pe actorii noștri în bucățile ce vor fi a reprezenta.
- 4) Un repertoriu cu totul nou, ales din bucățile cele mai bune din repertoriul francez, german și englez
- 5) A nu crușa nici un sacrificiu spre a angaja pentru anul acesta pe artiștii ce avem mai buni în București, ș-a căuta, ca decorurile și costumele să fie cît se va putea mai conforme cu piesa ce se va reprezenta“.

(C. A. Rosetti, „Romînul”, anul III, nr. 13/25 august 1859.)

Teatrul Național,
pe vremea direc-
ției lui C. A. Ro-
setti

MONITORULŪ

JURNALUL OFICIAL

AL CĂMĂRII DELEGĂȚILOR ÎNĂLȚI A ROMĂNI

Sămbătă 10/22 Octombrie, 1864.

No. 227.

CONSILIUL MINISTRILOR
ALEXANDRU IOAN I.
Jurnalul.
Sub Președinția Marelui Sef de Administrație.
Anul, anul 5 Octombrie, anul 1864. Imprimărie
la tipografia Ministerului de Justiție și Instrucțiune Publică, No. 47024, pe
baza unei expuneri prezentate de Consiliul de Administrație
măsură în Consiliul de Școli de Muzică și Declamație
și nou cu sima cea din București, care prezintă
un grup de pregătire pe viitor, și numai echil-
ibrată și înaltă.
Consiliul de Școli de Muzică și Declamație de
Instrucțiune și din administrație în urma de spre
ce astăzi s-a avut în a parte și Școlile de Muzică
pe care s-a pregătit să se facă pe viitor în
oficiul Conservatorului.
Amplasarea și înălțimea școlii de muzică și
declamație în anul de 1864 și în, pentru întreprin-
dere Școlii de Muzică și Declamație în București
prezentată de Domnul Ministru al Justiției
Culturii și Instrucțiunii Publice, pentru formarea și
Conservatorului de muzică și declamație în București
a unui al în Iași.
Dispozițiile acestui jurnal se vor aduce la în-
faptirea de Domnul Ministru al Instrucțiunii, după
ce va fi primit aprobarea Domnului
Călugăreanu, A. Crețulescu, Gene-
ral Mann, Hălăucescu.

ALEXANDRU IOAN I.
Călugăreanu și Administrație în urma prezentării
Principalelor Unități Române.
La țară de țară și viitor al acesteia.
Amplas raportul Ministrului nostru Secretar de
Stat la Departamentul Justiției, Cultelor și Instrucți-
unii Publice.
Amplas raportul Consiliului nostru de Miniștri
Amplas raportul și consiliul.
Art. I. Aprobăm înaltă Regulament
pentru formarea și Conservatorului de muzică și
declamație în București și a alții în Iași.
Art. II. Se va da un Ministru nostru Secretar
de Stat la Departamentul Justiției, Cultelor și In-
strucțiunii Publice, care să se ocupe de conservarea
școlii de țară.
Iași în administrație, la 6 Octombrie, 1864.
ALEXANDRU IOAN I.
Ministru Secretar de Stat
la Departamentul Justiției, Cultelor și Instrucțiunii
Publice.
A. Crețulescu

DECLARAȚIE
Pentru Conservatorul de muzică și declamație
Capitolul 2
De organizare.
Art. 1. Se va înființa în București un Conservator
de muzică și declamație.
Scopul Conservatorului este să se ocupe de
instrucțiunea și conservarea muzicii și declamației
în țară și în străinătate, să se ocupe de
instrucțiunea și conservarea muzicii și declamației
în țară și în străinătate.
Art. 2. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 3. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 4. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 5. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 6. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 7. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 8. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 9. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 10. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 11. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 12. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 13. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 14. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 15. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 16. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 17. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 18. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 19. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 20. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 21. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 22. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 23. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 24. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 25. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 26. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 27. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 28. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 29. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 30. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 31. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 32. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 33. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 34. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 35. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 36. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 37. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 38. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 39. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 40. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 41. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 42. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 43. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 44. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 45. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 46. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 47. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 48. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 49. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 50. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 51. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 52. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 53. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 54. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 55. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 56. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 57. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 58. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 59. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 60. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 61. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 62. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 63. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 64. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 65. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 66. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 67. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 68. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 69. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 70. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 71. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 72. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 73. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 74. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 75. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 76. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 77. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 78. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 79. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 80. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 81. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 82. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 83. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 84. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 85. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 86. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 87. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 88. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 89. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 90. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 91. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 92. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 93. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 94. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 95. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 96. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 97. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 98. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 99. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.
Art. 100. Conservatorul va prezenta în Republica
Română un raport anual asupra activității sale.

„Monitorul oficial” din 10/22 octombrie 1864, în care s-a publicat decretul lui Alexandru Ioan I din 6 octombrie 1864, pentru înființarea Conservatorului de muzică și declamație

Alexandru Ioan I

Cu mila lui Dumnezeu și voința națională, Domnu Principatelor Unite Romine;

La toți de față și viitori sănătate:

Asupra raportului ministrului nostru, secretar de stat la departamentul Justiției, cultelor și instrucțiunii publice;

Vedând opiniunea Consiliului nostru de miniștri;

Am decretatu și decretămu:

Art. I. Aprobăm întocmai alăturat Regulament pentru forma-

rea unui Conservatoru de muzică și declamațiune în Bucuresci și a altoia în Iași.

Art. II. și cel din urmă. Ministru nostru Secretaru de Stat la Departamentul Justiției, cultelor și instrucțiunii publice, este însărcinat cu executarea decretului de față.

Dat în Bucuresci, la 6 octombrie 1864.

ALEXANDRU IOAN

Ministru Secretaru de Statu la Departamentul Justiției, Cultelor și Instrucțiunii Publice.

N. Crețulescu

DIN REGULAMENTUL PENTRU CONSERVATORUL DE MUZICĂ ȘI DECLAMAȚIE

Cap. III. B. Îndatoririle profesorilor

Art. 31. Lecțiunile de declamare și mimică, confidate unuia din artiștii dramatici cei mai distinși, vor trebui să fie făcute asupra operelor române și străine de valoare cunoscută.

Cap. V. A. Primirea elevilor

Art. 37. Nici un elevu nu va fi înscrisu pentru o clasă de musică, pînă nu va areta că scie a citi, a scrie romînesce și că cunoscce cele patru reguli din aritmetică.

Pentru a fi înscris la clasa de declamațiune, se cere deocamdată patru clase primari. Cu începere de la 1866, elevii clasei de declamațiune vor trebui să fie trecut patru clase gimnaziale, și de la 1870 nu vor fi primiți la această clasă decît gimnasiștii absolvenți.

Cap. V. Disciplina

Art. 53. Buna purtare se cere de la toți elevii și personalul școlei, nemoralitatea atrage espulsiunea.

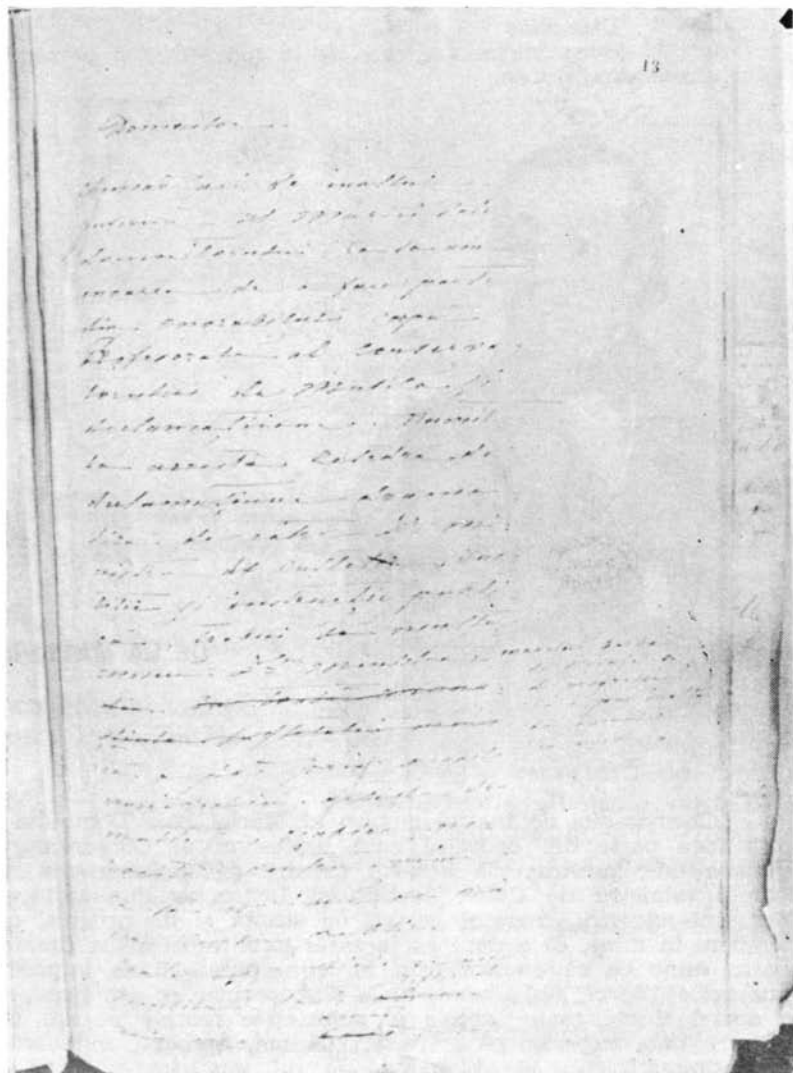

DE LA MATEI MILLO „CETIRE“...

„Chemat aici de înaltul guvern al Măriei Sale Domnului ca să am onoarea de a face parte din onoratul corp profesoral al Conservatorului de Musică și Declamațiune, presintat la această catedră de declamațiune dramatică de către domnul ministru de Culte, Justiție și Instrucție Publică, trebui să mulțumesc domnului ministru, marelui bărbat de știință și de progres, că a pus înalta lui încredere în mine, că a dat prin aceasta unui vechi artist dramatic ocazia norocită pentru mine ca să exprim prin un curs public toate impresiile ce am simțit, toate reflecțiile ce am adunat, toate descoperirile ce am făcut, toate învățămintele ce am dobîndit, toate luptele și suferințele morale ce am grupat, toate (cîștigurile?) unei experiențe de treizeci de ani, aproape, în cursul carierei mele de artist dramatic. Vi le-o expune, domnii mei, într-o modă metodică, deslușit, logică, — ca să formeze cu ele un curs de declamațiune, astfel ca să puteți înțelege și cunoaște precît feblele mele mijloace mă vor permite a mă explica, ce este declamațiunea dramatică, care este obiectul și scopul ei, care sînt cvalitățile morale

și fizice neapărat trebuitoare pentru a forma un artist dramatic, care sînt defectele și neajunsurile care opresc pe un artist în calea lui, care sînt studiile care trebuie să facă asupra lui însuși, ca să ajungă la adevărul și la frumosul artei dramatice. Va trebui, ca să luminăm calea noastră în o materie atît de delicată, atît de complicată, să facem o oarecare escurțiune și în istorie și în literatură, dar mai cu seamă în fiziologie și în psihologie. Dar toate aceste studii ar fi vane și sterpe dacă nu am întemeia teoria noastră pe un șir de essercițiuni practice, care să puie fiecare învățămînt întru demonstrarea lui, fiecare lecție lîngă proba ei...

În zadar v-aș spune cum trebuie de exprimat cutare sau cutare pasiune umană, dacă nu veți încerca singuri a le traduce acele pasiuni prin voce, fisionomie și gest. Numai atunci vă veți convinge unde este naturalul și frumosul, unde este noblețea și adevărul.

Pagină din însemnările lui Matei Millo pentru lecțiile susținute la Conservator

De aceea, studiile noastre vor începe totdeauna cu o expunere teoretică și se vor încheia cu o exercițiune practică, adecă acum deodată cu lecturi în versuri și în prosă, care vor trebui neapărat să fie întrerupte de observări teoretice, de explicări amănunțite, fără de care n-am ști niciodată de ce declamația noastră este bună sau rea, de ce exprimarea unui simțămînt este natural sau falsu.

Ar trebui, domnii mei, să vă arăt cîmpul ce credem că străbătem, metodu cum aveam să-l găsim pas cu pas și să vă dau o idee esactă de natura și de mijloacele studiilor noastre.

Cele dintîi calități fundamentale pentru a fi chemat de a deveni un artist dramatic sînt :

1. Vocațiunea sau amorul și pasiunea neînvinșă ce simte un om pentru cutare sau cutare artă.

2. Organul sau instrumentul indispensabil de care sîntem dotați de muma noastră comună, natura, cu care ne servim ca să exprimăm, noi oamenii, diferitele simțaciuni ce străbat sufletul și inima noastră, și al

3-lea, fizicul, adică mijloacele esteriore ale corpului, care ne ajută ca să reprezentăm cutare sau cutare personagiu, cutare sau cutare caracteriu.

Dar de le-am poseda cîte trele aceste condițiuni, în cea mai deplină perfecție, tot nu am avea nimică dacă talentul nu ar veni să le dea suflet și viață...

...De aci puteți înțelege, domnilor, toată greutatea care întîmpină cei mai competenți aprețuitori și toată răspunderea ce apasă conștiința lor cînd e vorba de a se pronunța între mai mulți elevi, ce se presintă, aceasta este vocația artei dramatice sau ce va avea mai tîrziu. Acesta nu-i simptom de a deveni un artist dramatic de talent, dar acesta va fi un talent dramatic.

Cine poate cunoaște sau ghici aceasta, numai Dumnezeu și noi cu timpul, după ce probele ne vor convinge. Tot ce putem aprețui într-un chip relativ, tot ce putem constata într-un ceas, este fizicul și organul. Aceste calități sîntem datori deocamdată a le căuta, a le cere imperios. Ele sînt indispensabile pentru împlinirea misiunii unui artist dramatic. Ele sînt pentru arta dramatică ce este vocea pentru cîntec. Am zice că talentul, că geniul, de multe ori au probat că le pasă puțin de lipsa lor. Dar aceasta nu o poate declara cu un chip absolut nici să o hotărască prin axiomă. Că talentul și geniul nu au trebuință de un bun organ nici de un fizic plăcut, aceasta ar fi o eroare de neiertat. Am zis și zic însă că istoria artei dramatice ne arată că talentul, că geniul prin forma și farmecul său adeseori, au făcut pe public să ierte sau să uite la unii din marii artiști care l-au încîntat, defectele lor de organ sau de fizic. Dar cîte din aceste sublime excepții dramatice posedă un secol ? Cîte din aceste mari talente și geniuri putem spera în secolul nostru ? De aceea, domnii mei, excepția nefăcînd niciodată regula, ci din contra confirmînd-o, stăruim a crede cu cele mai mari și cele mai încercate autorități dramatice, că fizicul și organul sînt calitățile cele mai indispensabile pentru arta dramatică...

...Fără aceste două mari calități, e cu neputință de a deveni un artist dramatic în adevăratul înțeles al acestui cuvînt, un artist care să poată dobîndi simpatia și admirarea publicului său, care să-l miște, să-l răpească, să-l domine.

Se înțelege, domnii mei, că fizicul și organul nefiind, după cum v-am zis, decît calități exterioare, ele nu pot avea valoare, orcît de perfecte ar fi, decît atuncea numai cînd ele vor fi, ca să mă exprim așa, învelișul acelor calități morale care completează pe un artist, cînd ele vor fi animate de inteligență și simțămînt, căci după cum cel mai dibaci artist pe flaut sau pe vioară ar deveni cel mai trist essecutor dacă instrumentul lui ar fi falsu, stricatu și schilodu, după cum cele mai perfecte instrumente de muzică ar fi niște bucăți de lemn în mîinile unui essecutor fără cunoștință și merite muzicale, asămenea și fizicul și organul ar fi calități cu totul negative dacă simțămîntul și inteligența nu ar veni a le da viață și căldură."

(Matei Milo. Din notele primelor lui lecții de artă dramatică, ținute la Conservator. În manuscris, la B.A.R.P.R. 5095, filele 13-32, cf. Ioan Massoff, „Matei Milo și timpul său”, București, f.d.)

**PROFESORUL C. CARAGIALLI...
ȘI ELEVII LUI**

„Prin adresa cu nr. 162, din 11 octombrie 1868 fui numit profesor la cursul de declamațiune și mimică de către Onor. Dir. Gen. a Theatrelor, notificându-mi-se că provizoriu acest curs va dura numai pe un semestru.

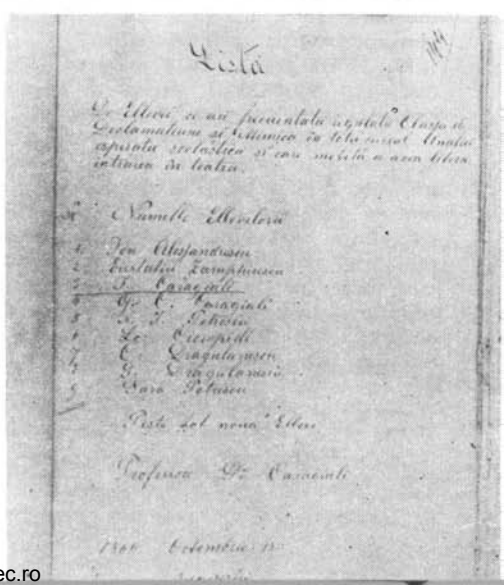
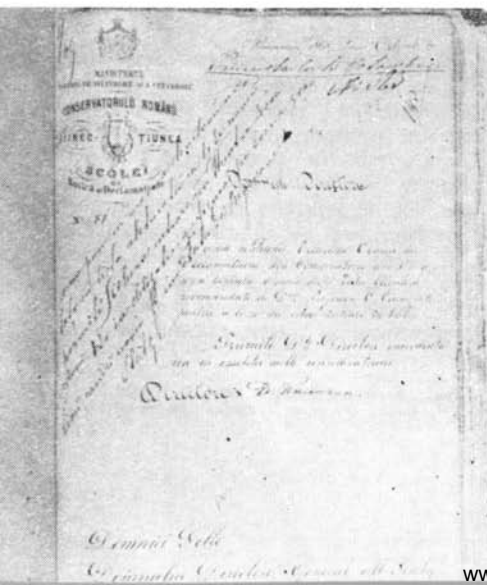
Am început să urmez acest curs încă de atunci cu textu creat de mine, avînd 21 elevi, dintre cari 3 cu foarte mari și distinse dispozițiuni iar ceilalți mediocrități utile cari prin teorie vor putea ajunge la un punct dorit și trebuitor spre formarea cadrului teatral.

Această lună a lui Martiu este cea de pe urmă prin care se împlinește semestrul mie notificat. Viu dar cu tot respectul datorit de o parte a vă relata cele petrecute, iar de alta a face o întrebare: Dacă trebuie să mai urmez înaintea sau trebuie să mă opresc cu lecțiunile aci, lăsînd catedra astui classu, vacantă ca și în trecut, și declamațiunea și mimica numai cuvinte scrise pe tabla localului, iar în realitate: o ficțiune, o iluziă. Sintem ajunși cu textul la al II-lea capitol, la acsiune ar fi trist pentru elevii care s-ar vedea privați de un studiu la care s-au propus și pentru fără o deriziune, un ridicol.

Binevoiți a primi etc.

C. Caragialli“

Elevii de la Conservator cer obtinerea accesului liber la spectacolele Teatrului Național. Printre ei se află — pe lista anexată cererii — și numele lui I. L. Caragiale, elev la clasa de declamațiune a lui Costache Caragialli

OMUL NOU — ȘTEFAN VELLESCU

„Conservatorul era pe calea Dorobanților, într-o casă mare cu două caturi, unde mai târziu s-a mutat pensionul Otescu și în urmă liceul Cantemir.

În catul de sus, unde-și avea și locuința Eduard Wachmann, directorul Conservatorului, într-o sală măricică cu scenă, cu băncile școlarilor așezate la marginea pereților iar în mijlocul sălii, cam în spre balcon, masa profesorului, de unde își făcea cursul Ștefan Vellescu... Ștefan Vellescu, deși din vechea generație, era un om nou.

Elevul lui Régnier, se 'nnapoiase din Franța aducînd cu el și cunoștințe superioare asupra teatrului și metode pedagogice, ca școlarii lui să nu semene între ei și norocul de-a da peste elemente, cari să formeze falanga artiștilor mari, ca Aristizza Romanescu, Dăneasca, Marietta Ionașcu, Grigore Manolescu, Nottara, Brezeanu, Toneanu, Liciu, ca să citez numai o parte din elevii lui de seamă.

Era decorativ Ștefan Vellescu...

Cu glasul metalic, cu ochii expresivi, fruntea lată, cu gestul elegant, — cînd se ridica bătrînul și se urca pe mica scenă a clasei, să ne dea indicații de atitudine sau de mișcări în clasic, «fiind că fără studiul clasicului, — ne spunea el, — nu veți deveni niciodată artiști», îl priviam toți cu admirație și întreaga lui efieie trăda artistul de rassă...”

(I. Livescu — „Trezeci de ani de teatru”)

CONSERVATORUL ȘI CULTURA STUDENTULUI

„Mă voi mărgini să iau în cercetare numai clasa de declamație de la Conservator.

La clasa de declamație, așa cum se fac cursurile astăzi, sînt trei profesori, care nici unul nu face o treabă completă. Doi sînt numai de dicție, și cu toate astea pregătesc în mod practic pe elevii de anul I și al II-lea, pentru ca să treacă în anul al III-lea la un alt profesor, care, în definitiv, nu face alt decît să continue identic și tot în mod practic cursurile din anul I și al II-lea, cum s-ar zice profesorii pentru anul I și al II-lea slujesc curat și simplu de ajutoare profesorului titular.

Eu cred că mai nimerit ar fi dacă cu viitoarea reorganizare s-ar egala studiile la cîteșitrele clasele, adică: un elev care a început cu un profesor să urmeze cîteșitrei ani tot cu acela, cum e regula la Conservatorul din Paris, din Viena și aiurea, căci nu e cîștig pentru un elev care de-abia începe să se dedea cu un profesor, tocmai cînd e în fierberea muncii, să îl întrerupi și să-l dai pe mîna unui alt profesor, la care o să stea numai un an și care o să caute să refacă tot ce a cîștigat elevul cu primul lui profesor, deoarece în *arta dramatică* nu există o regulă identică, afară de noțiunile elementare, după care te poți conduce în predarea cursului, slujindu-se fiecare profesor de maniera lui particulară și de temperamentul său propriu. Pe lîngă acesta, profesorii de declamație să fie obligați să facă și cursuri teoretice, de exemplu: să predea elevului definiția gestului, a expresiei fizionomice și mimice, a atitudinii, a mersului, și așa mai încolo, cu faza ce ia studiul practic al rolului ce interpretă elevul — în sfîrșit, practica și teoria s-o predea profesorul de declamație în tot ce privește mișcarea sufletească, ca parte reprezentativă pe scenă.

E nevoie asemenea și cer cu multă stăruință, să se instituie la Conservator o catedră de gramatică și de literatura limbii romîne, precum și de limba franceză, alta de istoria teatrului, de mitologie, de psihologie și estetică, aplicată numai la teatru; mai e nevoie de un profesor de danș și de scrimă. Aste cursuri sînt indispensabile tinerilor ce se pregătesc să intre în teatru; numai cu intuiția nu pot ajunge departe, nu pot lua la cercetare trăsăturile mari istorice, precum și tipurile, temperamentele și caracterele atîtor indivizi ce au să reprezinte pe scenă în piesele de diferite genuri. Artiștii dramatici meniți să susție și să ridice teatrul la înălțimea unei instituțiuni culturale, trebuie să însuși ei să fie culți, almintrelea nu pot depăși limita mediocrității, și niciodată nu se vor ridica, avînd chiar geniul creator, mai sus de interpretarea de rînd a actorilor, ce pe dibuite izbutesc în cîte un rol.

(C. I. Nottara — „Insemnări despre necesitatea organizării Conservatorului și despre arta actorului”, cf. C. I. Nottara, „Amintiri”, E.P.L., 1960)

ION MANOLESCU LUI NOTTARA

„Stimate și iubite Maestre,

Mi s-a făcut cîntea ca dintre mai mulți alți competitori pentru catedra de la Conservator, să fiu ales eu. Socotesc aceasta o sarcină, plăcută desigur, dar nespus de grea. Urmez celui mai mare dintre artiștii pe care neamul nostru i-a cunoscut în cei din urmă 40 de ani, după Grigore Manolescu, pentru că d-ta, scumpe Maestre, pentru toată țara ești și rămii reprezentantul cel mai de seamă al teatrului românesc.

Pentru mine personal, în afară de asta, mai ești și rămii Profesorul drag de la care am învățat abecedarul teatrului, grăirea frumoasă a limbii noastre romînești, ceea ce nu știuseră să mă învețe în liceu dascălii mei de gramatică și retorică.

Îți inchipuiești ușor, iubitul meu maestru, cu ce emoție pornesc pe drumul cel nou. Am trebuință de o miruire a d-tale, de o încurajare, de cuvîntul d-tale bun. Am trebuință nu numai de încurajarea celui mai mare artist, dar și de încurajarea Profesorului meu cu care în fiecare clipă mă mindresc, deoarece tot ceea ce însemn azi în teatru, povețelor, sfaturilor și învățămintelor d-tale o datorez. Aș fi fericit, Maestre, ca în clipa în care calc pragul clasei, eu, unul din ucenicii d-tale, să știu că-mi ești alături.

Dacă această dorință nu o socotești cutezanță, te rog să-mi spui dacă vineri 14 crt., la ora pe care o vei fixa d-ta, pot să mă bizui pe deosebita cinste de-a fi și d-ta la Conservator.

Primește, Maestre, expresiunea întregului meu respect și devotament.

Ion Manolescu“

(Ion Manolescu — „Amintiri“)

Aristizza Romanescu

C. I. Nottara

LECTIILE „MEȘTERULUI“

„Vă mărturisesc că, acum, în clipa când mă hotărâsc să scriu câteva cuvinte despre maestrul Nottara, mă stăpînește un sentiment pe care nu l-am simțit de multe ori în viața mea : un ciudat *fior* pe care îl ai când te găsești în fața unei opere de artă.

Ne-a fost tuturor un mare, inegalabil precursor ; mi-a fost și mie, ca multora de altfel, profesor, îndrumător în tainele profesiei actricești, și, cunoscîndu-l mai de aproape, nu numai din covârșitoarele sale creații pe scenă, este firesc ca admirația pentru actor să se îmbine strîns cu stîmă și dragostea pentru om, cu recunoștința pe care noi, foștii săi elevi, mai bătrîni sau mai tineri, i-o păstrăm și i-o vom păstra pînă la sfîrșitul zilelor noastre.

Nu se pot găsi cuvintele cele mai bune, cele mai sugestive care să exprime această recunoștință și nici acelea care să preamărească meritele marilor noștri înaintași care și-au impus jertfe duse adeseori pînă la mucenicie, ca să clădească cu simțirea lor, cu sufletul lor cîstit, cu avîntul lor eroic ideea de păstrare și de ridicare a teatrului românesc, netezindu-ne nouă, urmașilor, drumurile tot mai luminoase pe care mergem astăzi. Să ne gîndim — dacă cercetăm trecutul fie chiar superficial — la ceea ce au avut nu numai de îndurat marii noștri predecesori, în veacul de-abia încheiat de cînd a luat ființă Teatrul Național din capitala țării. Lipsuri de tot felul, umilințe adeseori, stupide prejudecăți pe care sfărîmîndu-le treptat numai din vrerea lor de a birui, le-au biruit. Credința lor prin nimic tulburată în zile mai bune, lupta lor ne pare astăzi, cînd pomenim pe maestrul Nottara, mai luminoasă și mai vrednică de prețuire decît oricînd.

...Maestrul își urmărea „cîrlanii“, cum le spunea el începătorilor, în evoluția lor ; n-aș putea spune că atunci cînd aveau succes, îi copleșea cu laude, dar în ochi îi citeai bucuria și satisfacția. Un cuvînt bun și prietenos al său — unul singur — prețuia pentru noi, începătorii, mai mult decît cele mai elogiase cronici teatrale ; o strîngere de mînă a maestrului era încurajare și imbold pentru muncă tot mai stăruitoare. Vrajmaș neînduplecat al lipsei de cultură, al lipsei de punctualitate și al abaterii de la disciplină, atît ca profesor cit și ca actor, în cei trei

ani de curs la Conservator nu l-am pomenit niciodată să întârzie peste ora 8 dimineța, chiar atunci când seara, jucase vreunul din rolurile cele mai grele. De asemenea la repetiții era printre cei dinții. La spectacol, credinciosul cabiner Niță îi pregătea totul din vreme; știa că maestrul, orice s-ar fi întâmplat, era cu cel puțin o oră, o oră și jumătate înainte în cabină, unde, înainte de spectacol, nu-i plăcea să-l tulbure nimeni.

Depășind firul trecutului, vorbeam cu un coleg mai zilele trecute despre maestrul Nottara. Ne aminteam cu câtă distincție știa să-și impună autoritatea prin purtarea sa corectă, atât la teatru, cât și în lume. În cei trei ani de frecven-tare a cursului său, nu l-am auzit niciodată rostind un cuvânt vulgar sau aruncând o ofensă vreunui din elevii săi. Academic prin tot felul său de a vorbi și de a se purta, a știut să viețuiască demn, chiar dacă deseori îl năpădeau grijile materiale sau necazuri de altă natură. De aceea era respectat de toți. Decanul teatrului românesc știa să fie și a rămas mereu exemplu de demnitate față de sine și față de toți cei din jurul său.

Se întâlneau pretutindeni, în orice ramură de activitate profesională, deosebiri de sentimente, de vederi, care pot da naștere la adversități chiar; cu atât mai mult în teatru care este alcătuit din temperamente hipersensibile, cu reacții adesea violente, cu capricii felurite. Prin toate acestea, maestrul Nottara trecea indiferent și rece, cel puțin în aparență. Mândria sa în sensul bun al cuvântului, așa spune mai degrabă conștiința superiorității sale, demnitatea — mai ales demni-tatea — nu și-a părăsit-o niciodată pînă la sfîrșitul vieții. Tocmai de aceea cred că actorii, chiar cei mai de frunte ai timpului, îi spuneau *maestre*. A fost în adevăr singurul maestru al vremii sale, de la care au avut foarte mult și foarte multe de învățat, chiar aceia care nu-i fuseseră elevi.

...Nu mă încumet să analizez talentul și arta maestrului. Voi sublinia numai că, într-o vreme când pe scenă se obișnuia tonul retoric, umflat și artificial, el a știut să se depărteze, când era necesar, de maniera școlii romantice, evoluind nu spre naturalism, ci spre realism, deși în chip firesc prin vîrstă și pregătire se afla sub influența vechii școli franceze. Influența aceasta a rămas, firește, dar numai atât cît trebuia și unde trebuia, mai ales în repertoriul clasic, în tragedie. Cine ar putea să uite firescul interpretării sale, între alte multe roluri, mai ales în Ion din *Năpasta*, de pildă sau virtuozitatea și omenescul său în rolul lui Luca Arbore din *Viforul* lui Delavrancea? Cine nu a fost și nu a rămas profund impres-ionat de voievodala întruchipare a lui Ștefan cel Mare din *Apus de soare*, extra-ordinară creație, în care domnitorul ne apărea desprins parcă din negura vremu-rilor, din paginile cronicilor...“.

(Ion Manolescu — „Amintiri“)